

סוגי היסח הדעת מהסעודה

שוע"ר סי' קעז

ו ודברים הבאים לאחר הסעודה (שהיה מנהג בימות חכמי התלמוד שבסוף הסעודה היו מושכים ידיהם מן הפת ומסירים אותה, וגם השלחנות הקטנים שלפני כל אחד ואחד, וקובעין עצמן לאכול פירות ופרפראות לקנוח סעודה ולשתות יין) הרי כל מה שמביאים אז לפניהם, אפילו דברים שדרכם לבא ללפת הפת, טעונים ברכה בין לפניהם בין לאחריהם (ואצ"ל פירות חוץ מתמרים שנפטרים בברכת המזון כמו שיתבאר בסי' ר"ח) מפני שהמוציא וברכת המזון אינן פוטרים אלא מה שנאכל תוך עיקר הסעודה בעוד שלא סילקו ידיהם מהפת.

ועכשיו שאין מסלקין השלחן אחר הסעודה קודם ברכת המזון, אין לנו סילוק הפת בסתם עד ברכת המזון, או מים אחרונים, או שיטול כוס ברכת המזון בידו אע"פ שלא נטל ידיו, או שיאמר תנו כוס ונברך ברכת המזון, שאז סילק דעתו מלאכול לגמרי (ואצ"ל אם אמר בפירוש שמסלק את עצמו מלאכול עוד, אע"פ שלא אמר תנו ונברך, והוא הדין אם גמר כן בלבד).

ואע"פ שאם חוזר ונמלך לאכול פת יש מתירין לאכול בלא ברכה, כמו שיתבאר בסי' קע"ט, ואז יכול ג"כ לאכול כל הדברים שנפטרו בברכתה, מכל מקום כל זמן שלא חזר וידידו מסולקות הימנה, אין שאר דברים נפטרים בברכתה אף על פי שלא סילק דעתו מהם.

ז ובסעודות גדולות שרגילים למשוך ידיהם מן הפת ולערוך השלחן בפירות ולקבוע שתיה, היה ראוי לברך על המשקים אע"פ שהם באים מחמת הסעודה, וגם ברכה אחרונה על הפירות קודם ברכת המזון, אלא שלא נהגו כן.

ויש מי שלימד עליהם זכות לומר, שלא הצריכו לברך בימיהם, אלא משום שנראה כסעודה אחרת מה שאוכלים ושותים אחר סילוק השלחן, לכך אינן נפטרים בברכת הפת לא מברכה ראשונה ולא מברכה אחרונה, אבל כל מה שאוכלין ושותין על השלחן שאכלו עליו הפת סעודה אחת היא עם הפת, ולכן נפטרים בברכותיה אע"פ שסילקו דעתם ממנה לגמרי. ואפילו אמרו תנו ונברך, עד שיטלו מים אחרונים, או שיטול כוס ברכת המזון, כמו שיתבאר בסי' קע"ט.

סדר ברכת הנהנין פרק ה

(א) גמר בלבו שלא לאכול או לשתות ואחר כך נמלך זקוק לחזור ולברך בכל מקום, חוץ מבסעודה, שאף על פי שגמר בלבו שלא לאכול עוד אין זה סילוק והיסח הדעת, כיון שדרכו של אדם להמשך ולהגרר מאכילה לאכילה.

(ב) ואפילו לחם ושאר דברים שהיה דעתו עליהם, אלא שגמר מלאכול ועקר ממקומו והסיח דעתו מלאכול עוד, כשחוזר לסעודתו צריך לחזור ולברך, לפי שאין דרכו של אדם להתגרר מאכילה לאכילה אלא כשיושב במקום קביעות סעודתו ולא כשיוצא למקום אחר.

(ג) וכל זה באכילה, אבל בשתיה אם גמר בלבו שלא לשתות עוד ואחר כך נמלך צריך לחזור ולברך, ואפילו לא גמר בלבו בפירוש אם אמר תנו כוס ונברך ברכת המזון, וכן אם אמר באו ונברך ברכת המזון, הרי זה סילוק והיסח הדעת משתיה, ואם נמלך לשתות צריך לברך בתחלה.

ויש אומרים שאין חילוק בין אכילה לשתיה, שאפילו באכילה ואפילו בסעודת קבע אם הסיח דעתו מלאכול עוד ואחר כך נמלך לאכול פת או שאר דברים הבאים מחמת הסעודה צריך לחזור ולברך. וטוב לחוש לדבריהם שלא לחזור ולאכול כלל, אבל לא יאכל ויברך משום חשש ברכה לבטלה.

(ד) אבל אם נטל הכוס בידו לברך ברכת המזון, אף על פי שלא נטל ידיו, וגם לא אמר מתחלה תנו כוס ונברך ברכת המזון, הרי זה סילוק והיסח הדעת לגמרי לדברי הכל אפילו מאכילה, וצריך לחזור ולברך לדברי הכל. וגם ברכה אחרונה צריך לברך על שאר דברים הבאים מחמת הסעודה קודם ברכת המזון, שכסעודה אחרת היא, כיון שסילק דעתו מהפת.

(ה) ואם נטל ידיו מים אחרונים, אף על פי שלא נטל הכוס הרי זה סילוק והיסח הדעת לגמרי, וצריך לברך לדברי הכל.

(ו) וכל מקום שצריך לחזור ולברך המוציא משום היסח הדעת צריך לחזור וליטול ידיו כראוי לאכילת פת.

סדר ברכת הנהנין פרק ט

(ה) מי שבירך על הפירות שלפניו ואחר כך הביאו לו יותר מאותו המין או ממין אחר שנפטר בברכת הראשון ... אם לא היתה דעתו עליו בשעת הברכה, אם השני הוא ממין הראשון ממש אינו צריך לחזור ולברך אפילו כלה המין הראשון, ואם אין מאותו המין אלא ששניהם מין פירות או ששניהם מין משקין, אם יש עדיין לפניו ממין הראשון אינו צריך לברך, ואם כבר כלה הראשון צריך לחזור ולברך ... ויש אומרים שאף על פי שהביאו לפניו ממין הראשון ולא אכל הראשון עדיין, צריך לחזור ולברך, אם לא היתה דעתו עליו. וספק ברכות להקל ולכתחלה טוב ליזהר להיות דעתו על כל מה שיביאו לו.

סיכום

המקור	ההלכה	סוג היסח הדעת
קעז, ו.	מברכין תחלה וסוף על הפירות ועל השתיה ועל דברים שדרכם ללפת הפת	סילקו השלחן וקבעו על פירות ושתיה
קעז, ז.	נהגו שאינו מברך על הפירות בסוף ועל השתיה בתחלה וסוף	משכו ידיהם מהפת כדי לקבוע על פירות ושתיה
קעז, ו.	אינו מברך על הפירות בסוף ועל השתיה בתחלה וסוף	סילקו הפת בסתם ואוכל פירות או שתיה
קעט, א; סדר ברה"נ ה, א.	אינו חוזר ומברך, אפילו אוכל עמה עוד דברים הבאים מחמת הסעודה	סילקו השלחן או הפת, ונמלך לאכול עוד פת
קעט, א; ה. סדר ברה"נ ה, ג.	כשחוזר לאכול פת צריך נט"י וברכת המוציא, ומכ"ש שמברך תחלה וסוף על הפירות ושתיה	הסיח מלאכול ועקר מקומו, או נטל הכוס או מים אחרונים, ונמלך לאכול עוד
קעט, א; ב; ד. סדר ברה"נ ה, ג.	ב' דעות אם יחזור ויברך, ולכן לא יחזור ויאכל, ואם אכל ספק ברכות להקל	אמר בואו נברך או הסיח דעתו בלבו מלאכול, ונמלך לאכול עוד פת
קעז, ו-ז; קעט, ג-ד. סדר ברה"נ ה, ג.	דינו כמו במשכו ידיהם מהפת שנהגו שאינו מברך, וא"כ דינו כנמלך לאכול עוד פת שספק ברכות להקל	אמר בואו נברך או הסיח דעתו בלבו מלאכול, ונמלך לאכול דברים הבאים מחמת סעודה
קעז, ו-ז.	דינו כנ"ל, וא"כ יברך בתחלה ולא בסוף	אמר בואו נברך או הסיח דעתו בלבו מלאכול, ונמלך לאכול פירות
קעט, ב. סדר ברה"נ ה, ג.	לפי הנ"ל לא יברך בסוף, ומ"מ יברך בתחלה	אמר בואו נברך או הסיח דעתו מלשתות, ונמלך לשתות